

Радна група за културу и друштво Савета за регионалну сарадњу
Љубљански процес II: Рехабилитација нашег заједничког наслеђа 2011–2014

ЛИСТА ПРИОРИТЕТНИХ ИНТЕРВЕНЦИЈА 2012

Србија

AL

BIH

CRO

KOS*

MNE

SRB

Радна група за културу и друштво Савета за регионалну сарадњу
Љубљански процес II: Рехабилитација нашег заједничког наслеђа 2011–2014

ЛИСТА ПРИОРИТЕТНИХ ИНТЕРВЕНЦИЈА 2012

Србија

*Овај назив је без прејудицирања статуса и у складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 1244 и мишљењем Међународног суда правде о косовској декларацији о независности.

ЛИСТА ПРИОРИТЕТНИХ ИНТЕРВЕНЦИЈА 2012

- Царичин град, Штулац
- Војно-технички Завод,
Крагујевац
- Стара радничка колонија,
Крагујевац
- Бело Брдо, Винча
- Сувача – млин на коњски погон,
Кикинда
- Мали дворац, Велико Средиште
- Црква брвнара у селу Даросава,
Аранђеловац
- Римске Терме, Чачак
- Старо купатило, Јошаничка Бања
- Спомен-комплекс Кадињача,
Ужице
- Тврђава Рам, Велико Градиште
- Дом Јеврема Грујића, Београд
- Ливница Пантелић, Земун

Листа приоритетних интервенција (ПИЛ: PIL -The Priority Intervention List) је списак културних добара утврђених од стране националних власти као приоритет за рехабилитацију. ПИЛ одражава историјске, археолошке, естетске, научне, друштвене и техничке вредности градитељског наслеђа југоисточне Европе. У ПИЛ су уврштени угрожени споменици и локалитети који имају велики потенцијал за рехабилитацију и допринос ревитализацији животне средине, друштва и привреде.

ПИЛ отелотворује основне вредности европског наслеђа, стварањем „јединства у разноликости”, у тежњи да очува богатство и разноликост европског наслеђа и обезбеди му видљивост и одрживост. Нагласак није искључиво на изузетним примерима културног наслеђа, већ пре свега на онима који могу да мобилишу локалне ресурсе, ако за то имају значајан потенцијал. Међу овим споменицима су археолошки и архитектонски објекти, целине и локалитети, верско наслеђе, урбана и рурална насеља, као и индустријско наслеђе, из различитих периода и категорија значаја, у складу са уравнотеженим регионалним приступом.

ПИЛ 2012 је део континуиране праксе „Љубљанског процеса II – Рехабилитација нашег заједничког наслеђа”, усмерене на даљу имплементацију висококвалитетног инструмента управљања рехабилитацијом наслеђа. Циљ „Љубљанског процеса II” је да мобилише огромне потенцијале културног наслеђа за допринос привредном расту, благостању и побољшању квалитета живота. Он уводи нове перспективе и утиче на промене ставова, ствара нова партнерства и јача регионални развој кроз јединствени приступ рехабилитацији културног наслеђа, кроз заједничку координацију активности, редован дијалог и размену информација.

Ова брошура је сачињена са намером да читаоцима приближи богатство и разноликост културног наслеђа Републике Србије, са акцентом на категоријама значаја и потенцијалу за рехабилитацију, у нади да ће допринети бољем разумевању и већем интересовању свих људи који увиђају да културно наслеђе није препрека развоју, већ напротив, да је оно ресурс и покретач развоја.

Царичин град

Штулац, општина Лебане

Археолошко налазиште

535-615

Република Србија

Народни музеј Лесковац

Археолошки парк – музеј на отвореном

Власништво

Корисник

Функција

Сажетак

Археолошко налазиште Царичин Град (*Iustiniana Prima*) налази се на југу Србије, у близини Лебана, у атару села Штулац. Град је подигао један од највећих византијских императора, Јустинијан I (527-565), како би овековечио место свог рођења. Царичин Град представља јединствени споменик античког урбанизма и архитектуре.

Опис

Царичин Град представља читав палеовизантијски град укључујући Акропољ, Средњи град, Доњи град и подграђе. Остаци утврђења, улица са тремовима, базилика, приватних и јавних грађевина указују на некадашњи изглед града и представљају одраз достигнућа палеовизантијске цивилизације. Један од највећих византијских императора Јустинијан I (527-565) подигао је град *Iustiniana Prima* себи у част. Након изградње, проглашен је за седиште архиепископије са јурисдикцијом над целом Дакијском дијецезом и провинцијом Македонијом II.

Категорије значаја

Царичин Град представља веома битно археолошко налазиште за истраживаче палеовизантијске археологије, архитектуре и урбанизма, пошто представља јединствену урбанистичку целину из периода јустинијановске обнове у аутентично очуваном пејзажу византијског града и његове околине. Град је сачуван у великој мери и није оптерећен новим урбаним садржајем, јер је створен *ex nihil* 535. и постојао је негде до 615. године.

Рехабилитациони потенцијал

Рехабилитацијом овог налазишта, које се већ налази на културно-туристичкој рути „Пут римских царева“, обогатила би се туристичка понуда Србије. Налазиште би могло да постане едукативни центар за образовање стручњака из различитих области. Његовом рехабилитацијом отварају се могућности за запослење локалног становништва кроз нове смештајне капацитете, пласман домаће хране и оснивање традиционалних занатских предузећа.

Војно-технички Завод

Крагујевац

Индустријско наслеђе

1850 (1881/83)

Целина Војно-техничког Завода, из друге половине 19. и првих деценија 20. века, представља најстарију очувану целину урбаног индустријског пејзажа. Представља зачетак индустријализације у Србији. Рехабилитација Војно-техничког завода ће осигурати потпуну искоришћеност његових потенцијала

Сажетак

Опис

Целина Војно-техничког Завода представља најстарију очувану целину урбаног индустријског пејзажа. Историјски, социолошки, градитељски и естетски, јединствен је подухват у овом делу Европе. Ради се о комплексу наменских и административних зграда из друге половине 19. и првих деценија 20. века, са визуелно, јасно сагледивом еволуцијом архитектонске идеје. Снажан је симбол увођења Србије у модерне европске токове и развика грађанског друштва.

Категорије значаја

Интернационаланог је значаја и поседује изузетне архитектонске и споменичке вредности. Као најстарији фабрички комплекс у овој европској регији, представља зачетак индустријализације и новог друштвеног поретка, али и снажан симбол увођења Србије у модерне европске токове.

Рехабилитациони потенцијал

Пружа бројне могућности будућих пренамена и увођења у токове јавног живота. Рехабилитација ће осигурати потпуну искоришћеност његових потенцијала, претварајући га у важан регионални, привредни, универзитетски и туристички центар.

Власништво	Државно
Корисник	Град Крагујевац, локална самоуправа Застава оружје АД
Функција	„Зграда старе ливнице” - музејски простор, остали објекти - ван употребе

Стара радничка колонија

Крагујевац

Индустријско наслеђе

1924 – 1931

Државно

Град Крагујевац, ОШ. Станислав
Сремчевић, приватна лица

Административне канцеларије,
Гимнастичка сала, стамбене јединице

Власништво

Корисник

Функција

Целина Стара радничка колонија је јединствена радничка насеобина из треће деценије 20. века. Поседује интернационалан значај у контексту региона Југоисточне Европе. Високи приоритет пројекта, подразумева превентивне конзерваторско - рестаураторске радове као предуслов стављања објекта у употребну функцију.

Сажетак

Опис

Културно – историјска целина Стара радничка колонија представља јединствену целину урбаног индустријског пејсажа и архитектонског обликовања у годинама након Првог светског рата (непосредни контакт човека са природним окружењем, дрво као основни архитектонски материјал). Као таква носи назнаке Модерног урбанизма. У ширем, социо-антрополошком контексту - насеље је носило извесна обележја утопистичко - футуристичких идеја оличених у мултиетничности, мулти-конфесионалности и културној шароликости њених житеља.

Категорије значаја

Интернационалног је значаја, у контексту региона Југоисточне Европе. Потпуно ново архитектонско-урбанистичко поимање радничких насеобина типских грађевина и њиховог обједињавања са социо-друштвеним објектима изузетне архитектонике и споменичке вредности, са којима чини ретко виђен ансамбл. Брига о човеку и његовим ван фабричким активностима, непосредном контакту са природом као битним фактором постизања свеукупног здравља заједнице, јединствен је пример размишљања и деловања.

Рехабилитациони потенцијал

Данас, Град Крагујевац представља велики регионални, индустријски и универзитетски центар, а последњих деценија преузима примат и у сфери туризма. Ово су значајни потенцијали који самом пројекту ревитализације Старе радничке колоније пружају велике изгледе за ефикасно укључивање у свакодневне токове живота, као и могућност самоодрживости кроз програм регионалног развоја.

Бело Брдо

Винча / Гроцка

Праисторијско насеље

5200. и 4200. године пре нове ере

Бело брдо у Винчи у археолошкој науци средње и југоисточне Европе карактеристично је по континуитету, вишеслојности и начину праисторијског живота неолитских и енеолитских култура на подручју Балкана. Археолошко ископавање започео је Милоје М. Васић 1908. године на простору од приближно 1600 m², а истраживања се обављају и данас.

Сажетак

Опис

Археолошко налазиште налази се на десној обали Дунава, 14 km низводно од Београда. На профилима висине 10 m, могуће је сагледати карактеристично наслојавање праисторијских стамбених објеката један изнад другог. Винчанска култура позната је по уметнички обликованим посудама и фигуринама које су израђене од печене земље. Збирка ових предмета сведочи о богатом религијском, симболичном и уметничком развоју становника у неолитском насељу, и утицајима који су стизали са блиског истока, југа Балканског полуострва или севера Европе.

Категорије значаја

Винчанска култура добила је назив на основу резултата истраживања култура финалног неолита и раног бакарог доба. Налазиште је значајно за популаризацију изванредних налаза и историјата истраживања, као и у оквиру научно истраживачке сарадње стручњака различитих профила који примењују савремене методе детекције.

Рехабилитациони потенцијал

Потенцијал налазишта је у повезаним поступцима који обједињују научно истраживање, археолошко ископавање, промишљену интерпретацију, атрактивну музејску презентацију у археолошком парку са одговарајућим садржајима у објектима који су еколошки одрживи и складно уклопљени у амбијент.

Власништво

Град Београд, општина Гроцка

Корисник

Музеј града Београда

Функција

Простор који се научно и заштитно истражује и ископава; туристичка дестинација

Сувача – млин на коњски погон

Кикинда

Народно градитељство

1899.

Општина Кикинда

Народни музеј Кикинда

Повремена едукативно-туристичка функција

Власништво

Корисник

Функција

Сажетак

На северу Србије, у Банатском граду Кикинди налази се Сувача – млин на коњски погон. Подигнута је 1899, када су делови механизма старе суваче из оближњег Падеја пренети у Кикинду. Сувача је симбол града Кикинде око кога се негује припадност локалној заједници.

Опис

Сувача у Кикинди је једини сачувани млин на животињски погон у Србији. Састављена је од три целине: погонски део, млин и млинарев стан. Погонски део је кружне основе покривене великим пирамидалним кровом. Процес млевења у Сувачи омогућавали су коњи, који су покрећући механизам у кружном делу стављали у погон камење за мељаву у млину. Коришћење суваче било је регулисано обичајним правом. Била је у сталној употреби до краја Другог светског рата.

Категорије значаја

Кикиндска сувача је изузетно значајна због своје старости, реткости и аутентичности. Она је један од десетине оваквих објеката који су сачувани на територији Европе. Сувача сведочи о културним и историјским околностима са почетка 20. века. За локалну заједницу представља симбол културног идентитета, симбол кикиндских паора без обзира на њихову етничку или религијску припадност.

Рехабилитациони потенцијал

Ревитализација Суваче ићи ће у правцу стварања места који ће окупити локалну заједницу и бити у служби очувања нематеријалне културне баштине, али и додавања нове вредности локалној средини. Сувача ће се користити као ресурс за повећање квалитета живота локалног становништва, и то у едукативном, туристичко-привредном и културном смислу што би свеукупно допринело одрживом развоју средине.

Мали дворац

Велико Средиште

Дворац

Друга половина XIX века

Мали дворац у Великом Средишту припада групи историјских објеката у Војводини који су повезани с настанком племићког staleжа у том региону. Пројектован је да подсећа на средњевековне дворце и окружен је плански уређеним парком. У веома је лошем стању због неодржавања.

Сажетак

Опис

Мали дворац породице Лазаревић у Великом Средишту припада групи историјских објеката који су грађени на спахијским имањима у Војводини, од краја XVIII до почетка XX века и у вези су са настанком племићког staleжа у том региону. Мали Дворац има подрум, приземље и таван, са базом површине од око 400м². Дизајниран је да личи на средњовековне замкове, са неоготским стилским елементима. У веома је лошем стању због неодржавања.

Категорије значаја

Мали Дворац је стамбена зграда са вредним ентеријером и уређеним парком. Значајан је пошто одражава идеје епохе у којој је изграђен, па се стога може класификовати као градитељско наслеђе од посебног националног интереса. Може се рећи да је и од међународног значаја, посматрано у контексту заједничког културног наслеђа Србије, Румуније и Мађарске.

Рехабилитациони потенцијал

Рестаурација Малог дворца и њена конверзија у објекат културног туризма са погодним програмом, може да обезбеди његов одрживи развој. Укључивање у карту већ постојећих винских путева и у текуће културне програме ће отворити јединствене могућности за развој локалне и шире заједнице. Поседује потенцијал за јавно-приватно партнерство.

Власништво	Република Србија
Корисник	Месна заједница
Функција	Није у функцији

Црква брвнара у селу Даросава

Аранђеловац

Народно градитељство

1830-тих (1841)

Црквена општина Даросава

Црквена општина Даросава

Од 2002. у цркви се одржавају повремене верске службе на значајније црквене празнике

Власништво

Корисник

Функција

Црква светог Петра и Павла се налази у централној Србији, у селу Даросава, близу Аранђеловца. Она је једна од неколико сачуваних црква брвнара у Србији. Издваја је богатство орнаментисаних детаља. Овакав начин орнаментисања у дрвету засигурно представља највиши домет на овом типу грађевина.

Сажетак

Опис

Црква Св. Петра и Павла у Даросави подигнута је тридесетих година 19. века на брду Остењак, 3-4 км западно и одатле је 1841. пренета на данашњу локацију. Црква брвнара у Даросави представља једну од ретких грађевина ове врсте, сачуваних у овом делу Србије. Дрвени орнаментисани детаљи на вратима, прозорима, таваници, стубовима на трему и кордонском венцу представљају највиши домет ове врсте архитектуре у 19. веку у Србији.

Категорије значаја

У погледу архитектуре ова црква брвнара је једна од најзначајнијих и најмонументалнијих цркава брвнара у Србији. Она је важан духовни и религиозни центар за Даросаву и околна села. Уметничка вредност цркве се огледа у богатству дрвених орнаментисаних детаља. 1839. у цркви је била сеоска школа коју је похађао Јеврем Грујић истакнути српски дипломата.

Рехабилитациони потенцијал

У непосредној близини цркве налазе се Буковичка бања, пећина из доба палеолита – Рисовача и село Орашац. У овом контексту црква би могла да нађе своје место у целокупној туристичкој понуди Аранђеловца. Организоване групне посете, лење школе религије, као и ликовне колоније у порти цркве брвнаре побољшале би туристичку понуду Аранђеловца.

Римске Терме

Чачак

Археолошки локалитет

крај III - IV век

Римске Терме из III века се налазе у самом центру Чачка. Једини су конзервирани објекат овог типа на широј територији западне Србије. Постоји проблем са прилазом локалитету и неопходно је извршити мање интервенције. Садрже туристички, едукативни и културни поотенцијал.

Сажетак

Опис

Налазе се у урбаном амбијенту, у центру града Чачка, али окружене зградама са три стране, што онемогућава несметан прилаз. Према карактеристикама: постојање свлачионице, фригидариума, тепидаријума, лаконикума, гимнастичке дворане, терме прате познату римску матрицу прилагођену кламатским потребама поднебља и захтевима наручиоца. У шуту грађевине регистровани су остаци украшавања фреско-декорацијом. Укупна површина им не прелази 500 m². Претпоставља се да су биле у функцији крајем III и током IV века.

Категорије значаја

Терме у Чачку имају регионални значај будући да представљају једини конзервирани објекат овог типа на широј територији западне Србије. Локално становништво их сагледава као симбол и тачку препознавања. Оне представљају материјални доказ о преплитању култура на подручју Европе и потврђују претпоставку да археолошка културна баштина доказује заједнички културни идентитет њених народа.

Рехабилитациони потенцијал

Због свог положаја у центру града, терме могу лако постати туристичка атракција, и простор који нуди могућност различитих образовних, културних и забавних програма, што представља изванредну основу за оживљавање споменика и његову презентацију. Могу бити једна од тачака повезивања Србије са народима Европе јер чине заједнички извор памћења, разумевања, идентитета и стваралаштва.

Власништво	Општина Чачак
Корисник	Народни музеј Чачак
Функција	Нема функцију

Старо купатило

Јошаничка Бања

Хамам / купатило

XVIII век

Општина Рашка

Месна заједница Јошаничка Бања

Јавно купатило

Власништво

Корисник

Функција

Сажетак

Старо турско купатило у Јошаничкој Бањи је споменик од посебне вредности као пример оријенталне архитектонске традиције чија оригинална употреба је сачувана до данашњег дана. Поседује велики потенцијал за рехабилитацију. Купатило је у веома лошем стању, али у континуираној употреби.

Опис

Старо купатило је део бањског комплекса Јошаничке бање. Археолошки и историјски подаци сведоче да је објекат изграђен у XVIII веку. Главни део објекта је у целости сачуван до данашњег времена. Приближно је квадратне основе. У унутрашњости је степеничasto у поду укупан базен и софе за седење. Нише у зидовима служе за одлагање прибора за купање. Уз северозападни зид главног дела била је смештена изузетно мала просторија, халват, за одвојено купање и парење, али је остала очувана само у темељном делу.

Категорије значаја

Старо купатило у Јошаничкој бањи је споменик културе од националног значаја. Због својих архитектонских карактеристика, историјских вредности и бањских карактеристика од посебног је културног и историјског значаја. Овај споменик такође има значајну симболичку вредност као део локалног идентитета. Посебна вредност је у томе што се и данас користи у првобитној функцији.

Рехабилитациони потенцијал

Поседује висок потенцијал рехабилитације, пошто се налази на квалитетним изворима минералне воде и у близини националног парка Копаоник, најпознатијег скијашког центра у Србији.

Обнова Старог купатило може да допринесе ревитализацији туристичке индустрије на овом подручју и оживљавању локалне заједнице.

Спомен-комплекс Кадињача

Ужице

Меморијални спомен-комплекс

1952, 1979.

Спомен комплекс Кадињача је споменик културе од изузетног значаја и представља један од симбола антифашистичке борбе Републике Србије, али и свих земаља наследница некадашње Југославије. Ниво приоритета за обнову Спомен дом је висок због угрожености кровне конструкције.

Сажетак

Опис

Спомен комплекс „Кадињача“ се састоји из споменика и Спомен дома. Споменик чине: Амфитеатар Ужичке републике, спомен-пирамида са костурницом, Алеја Радничког батаљона и Плато слободе. Скулпторско решење споменика дато је у виду покретне композиције која симболише људски отпор. У згради Спомен-дома смештене су: стална поставка о Радничком батаљону и борби на Кадињачи, тематска изложба „Ужички крај у НАТО агресији на СР Југославију“, ресторански део и радне просторије.

Категорије значаја

Овај простор је од изузетног значаја за Републику Србију као једно од највећих и најзначајнијих места антифашистичке борбе током Другог светског рата у Србији. Поред историјских и симболичких вредности поседује и изразите друштвене, уметничке и амбијенталне вредности, као и посебан идентитетски аспект. Такође поседује локални, национални и међународни значај.

Рехабилитациони потенцијал

Захваљујући могућностима за прихват посетилаца у Спомен дому, Кадињача има потенцијал да спроводи различите програме који би поспешили њену основну функцију – одржавање сећања на борбу из 1941. године. Поред њих остваривали би се и други програми (едукативног, уметничког и/или научног карактера) којима би се створили услови за одрживи развој. Садржи и туристички потенцијал.

Власништво	Република Србија
Корисник	Народни музеј Ужице
Функција	Меморијални комплекс

Тврђава Рам

Велико Градиште

Тврђава

1483.

Општина Велико Градиште

Званично не постоји

Туристичка дестинација

Власништво

Корисник

Функција

Сажетак

Тврђава Рам, подигнута од стране Турака 1483. године, је споменик културе од великог значаја за Републику Србију. Представља један од најранијих примера раноартиљеријских утврђења у Србији. Због ризика којима је изложена, процењено је да је приоритет рехабилитације висок.

Опис

Тврђава Рам се налази у насељу Рам на десној обали Дунава близу Великог Градишта. Подигли су је Турци 1483. године. У хоризонталном плану је неправилне полигоналне основе, трапезастог облика на чијим се угловима налази пет масивних кула. Одбрамбени зидови су знатних дебљина и снабдевени су са по једним топовским отвором. Око утврђења се налазе видљиве рушевине караван сараја и амама који доказују постојање подграђа.

Категорије значаја

Тврђава Рам је споменик културе од великог значаја за Републику Србију. Од историјске је важности као један од најранијих примера раноартиљеријских утврђења у Србији и важна војна тврђава. Остале вредности се могу видети у: војној архитектури, оригиналном изгледу, природном окружењу и идентитету локалне заједнице. Тврђава Рам је од изузетне локалне и велике регионалне вредности.

Рехабилитациони потенцијал

Тврђава Рам поседује велики потенцијал за развој туризма пошто је велики ресурс за развој културног туризма на локалном и регионалном нивоу. Њена обнова би била од непроцењивог значаја првенствено за локалну заједницу коју чини сеоско становништво.

Дом Јеврема Грујића

Београд, општина Стари Град

Градска вила

1896.

Дом Јеврема Грујића, споменик културе од великог значаја, налази се у најужем центру Београда. Подигнут је 1896. године за истакнутог српског државника и уставобранитеља Јеврема Грујића и његову породицу коју чине истакнуте личности српске политике, дипломатије, културе и уметности.

Сажетак

Опис

Вила је обликована у историцистичком духу на којима су складно уклопљени елементи ренесансе и барока. Док се неки орнаментални мотиви могу видети и на другим београдским фасадама, сликана декорација која подражава технику зграфита чини је јединственом у архитектури Београда. Извођач сликане декорације на главној фасади био је Доменико Д'Андреа, италијански мајстор декоративног сликарства. Кућа има подрум, високо приземље, спрат и поткровље. Приземље и спрат су решени идентично.

Категорије значаја

Дом Јеврема Грујића је споменик културе од великог значаја. Поред свог архитектонског значаја ова кућа је и својеврсни симбол старог Београда. Богата збирка уметничких и употребних предмета, приче о приватном животу Јеврема Грујића, као и култура живота грађанских породица у Србији у 19. веку, представљају значајан ресурс за даљи развој културног туризма и креативних индустрија.

Рехабилитациони потенцијал

Рехабилитација Дома Јеврема Грујића ићи ће у правцу оснивања приватног музеја који уз аутентичне предмете презентује аутентичан приватни амбијент породице високог грађанског стањења краја 19. и почетка 20. века. Поред свих садржаја које ће Музеј да понуди, могу се очекивати и осмишљени туристички садржаји који би се одвијали у Дому Јеврема Грујића.

Власништво

Приватно

Корисник

Власници

Функција

Становање и делимична употреба као изложбени простор

Ливница Пантелић

Земун

Индустријско наслеђе

1854. (реконструкција 1926)

Република Србија

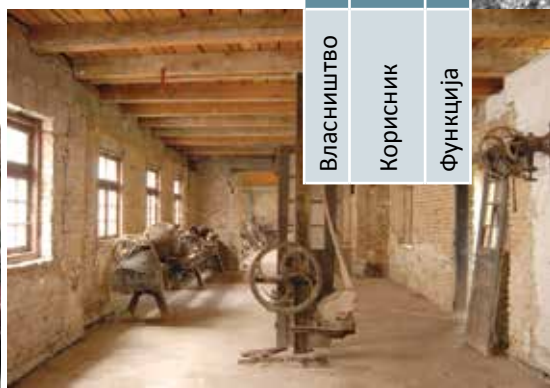
Завод за заштиту споменика културе
града Београда

Објекат је ван функције

Власништво

Корисник

Функција

Сажетак

Ливница Пантелић, споменик културе од великог значаја, налази се у оквиру просторно културно-историјске целине Старо језгро Земунa и сведочанство је развоја његове привреде, културе и уметности. Ливница, која у себи обједињује предмете техничке културе и технологије рада, документује развој занатства на нашим просторима у периоду дужем од стопедесет година.

Опис

Ливница Пантелић је основана 1854. године. Садашњи изглед и диспозицију унутрашњег простора добила је 1926. године. Конципирана је као приземни објекат са подужним трактовима. Састојала се из радног простора који чине ковачница, браварска радионица, стара и нова ливница, магацин, канцеларија и мали подрум. Њене уличне фасаде су компоноване у духу историцизма. Угао зграде је надвишен лучним тимпаном на којем се, у постојећем кружном отвору, налазио сат изнад кога је писала година оснивања ливнице и метално звоно на венцу.

Категорије значаја

Један је од најстаријих објеката индустријског наслеђа очуван на подручју града, са јединством простора, технологије и сачуваног инвентара. У њој су израђивана звона и сатови по којима је постала позната не само у националним, већ и у међународним оквирима. Покретни фонд, који чине алати и алатне машине, документују развој занатства и техничке културе у овом региону.

Рехабилитациони потенцијал

Реконструкцијом и ревитализацијом би требало да се омогући активно коришћење објекта у функцији јавних садржаја, превасходно у области културе и туризма. Потенцијални садржаји су они који би афирмисали њене вредности и значај.

Оживљавање овог споменика културе омогућиће његово укључивање у живот, најпре локалне заједнице, а потом и ширег градског и регионалног подручја.

Мониторинг листа 2012

- Лепенски Вир
археолошко налазиште
- Сирмиум
археолошко налазиште
- Гамзиград
археолошко налазиште
- Виминациум
археолошко налазиште
- Фрушкогорски манастири
- Манастир Милешева
- Фрањевачки самостан, Бач
- Алтун алем џамија, Нови Пазар
- Синагога, Суботица
- Пивнице
рурална целина
- Бебића Лука
рурална целина
- Голубинци, Купиново
етно парк
- Смедеревска тврђава
- Сремски Карловци
урбана целина
- Сењски рудник, Сење
индустријско наслеђе
- Стара индустријска зона
Панчево
- Стакленик у Ботаничкој башти
„Јевремовац“, Београд
- Хамам, Нови Пазар
- Црква брвнара, Сеча Река код
Косјерића
- Астрономска опсерваторија,
Београд
- Медиана, Ниш
археолошко налазиште
- Равна, Књажевац
археолошко налазиште
и етно парк
- Ртањ
индустријско наслеђе

Сењски рудник

Сењски рудник представља најстарији рударски комплекс у Србији, са почетком формирања и рада од 1853. године. Његови објекти и машине представљају значајно индустријско наслеђе Србије. Рехабилитацијом се покушава претварање овог места у одрживу туристичку област и регионални центар индустријског наслеђа. До сада су изведени радови на обнови Александровог поткопа, Зграде машинске радионице и зграде Музеја угљарства. Припремљен је и менаџмент план са циљем да се омогући ефикасно управљање целим простором.

Гамзиград

Археолошко налазиште Гамзиград - Ромулијана, лоцирано близу Зајечара, налази се на УНЕСКО-вој листи Светске баштине. Ово културно добро састоји се од двоструког утврђења које обухвата бројне објекте различитих намена, и спомен-комплекса на оближњем брду. Комплекс је изградио римски император Гај Валерије Галерије Максимијан крајем III и почетком IV века. Препознат је као ресурс и потенцијал за развој источне Србије. У последњих неколико година изводе се радови на његовој рестаурацији и рехабилитацији.

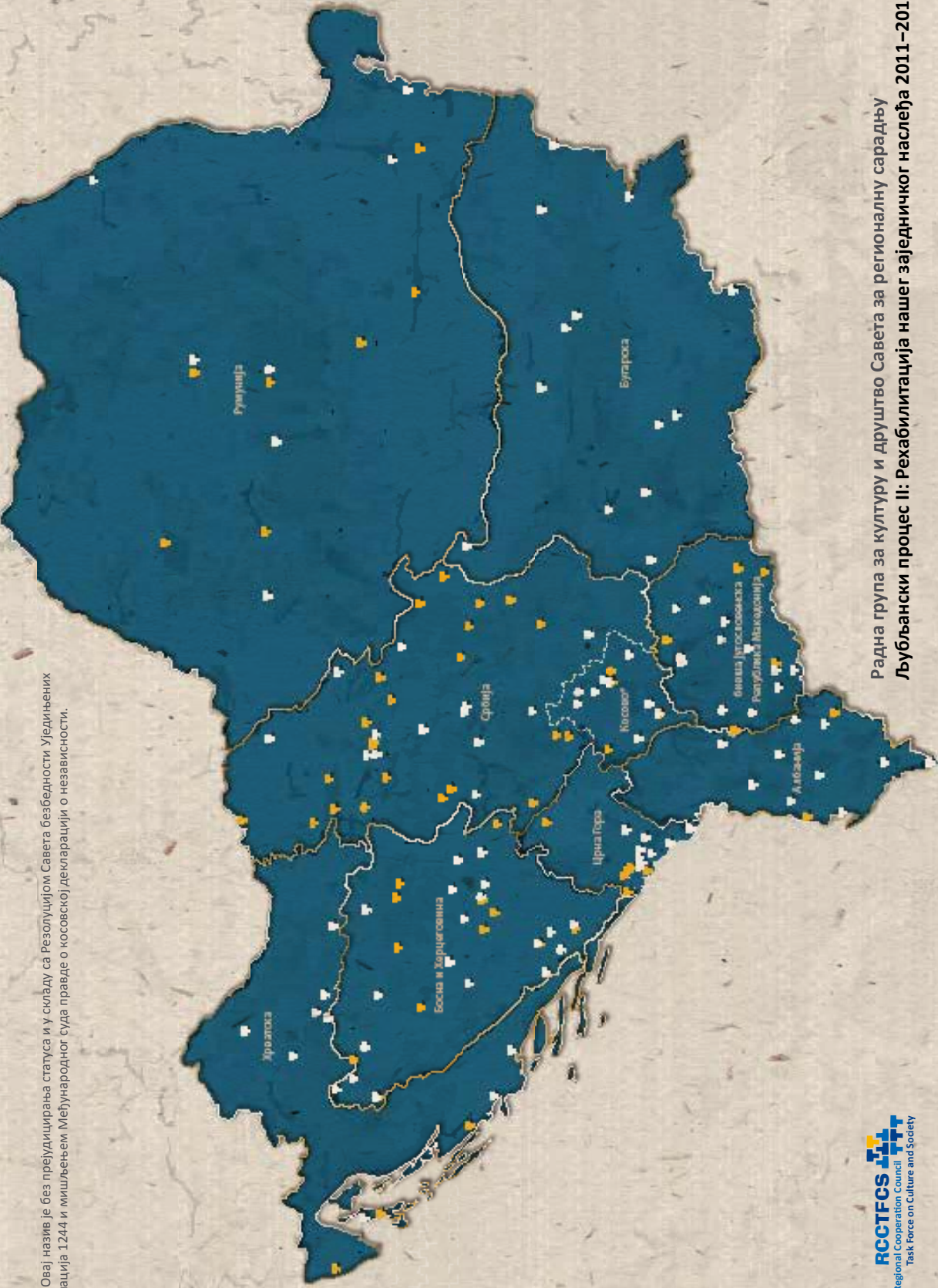
Фрањевачки самостан у Бачу

Фрањевачки самостан у Бачу са црквом (12. век) има јединствени карактер где његове вишеструке вредности, заједно са значајем чине вредност разумевања себе и других. Рехабилитација самостана омогућиће проширење његове намене, као активне богомоље, у пункт дифузног музеја и коришћење његовог дела као јавног простора за додатне културне и едукативне садржаје. Самостан ће постати покретач интер-религијског дијалога, као и културног туризма у Бачу и његовој широј територији.

Насловна страна: Римске Терме, Чачак / Задња страна: Војно-технички Завод, Крагујевац

Издавач: Савет за регионалну сарадњу / Секретаријат Радне групе за културу и друштво / 2014
Текст: технички тимови Љубљанског процеса II / Фото: технички тимови Љубљанског процеса II
Координатори: Министарство културе и информисања Републике Србије / Републички завод за
заштиту споменика културе - Београд / Дизајн: Ана Матић / Штампа: ДРС, Подгорица / Тираж: 1000
ЦИП запис доступан у електронском каталогу Националне библиотеке Црне Горе, Цетиње
ISBN: 978-9940-9583-8-1 / COBISS.CG-ID 25419792

*Овај назив је без прејудуцирања статуса и у складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 1244 и мишљењем Међународног суда правде о косовској декларацији о независности.

Радна група за културу и друштво Савета за регионалну сарадњу
Љубљански процес II: Рехабилитација нашег заједничког наслеђа 2011–2014

**Радна група за културу и друштво Савета за регионалну сарадњу
Љубљански процес II: Рехабилитација нашег заједничког наслеђа 2011–2014**

* Овај назив је без прејудуцирања статуса и у складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 1244 и мишљењем Међународног суда правде о косовској декларацији о независности.